KALKINMA İÇİN BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ TEŞKİLÂTININ KAMU YÖNETİMİ VE İŞLETMECİLİK ÇALIŞMALARI HAKKINDA BAZI DÜŞÜNCELER

Dr. Kenan SÜRGİT
TODAİE Öğretim Üyesi

RCD'nin Doğusu

Günümüzde ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma uğraşısı içinde bulunan ulusların, özellikle komşu ülkelerin, mevcut potansiyelden biribiriyle işbirliği yapmak suretiyle en iyi biçimde yararlanmaları ve kalkınma yolunda karşılaşılan engelleri bu yolla ortadan kaldırmaları bir zorunluk haline gelmiş bulunmaktadır. Kalkınma için Bölgesel İşbirliği Teşkilâtı (RCD-Regional Cooperation for Developement) bu temel düşünce ve felsefe üzerine kurulmuştur.[1]

Bu üç ülke halkının biribiriyle işbirliği yapmak hususundaki içten istekleri ve bu ülkeler arasında var olan tarihsel, kültürel ve sosyal bağlar, bu ülkelerin RCD çatısı altında toplanmasını kolaylaştırmıştır.

RCD'nin kuruluşunda ve biçimlenmesinde devlet başkanları ve bakanlar düzeyinde yapılan beş toplantı özel bir önem taşımaktadır.

Bunlardan ilki 1964 Temmuzunda Ankara'da yapılan Dışişleri Bakanları toplantısıdır.

3-5 Temmuz 1964 tarihlerinde Ankara'da toplanan Türkiye, İran ve Pakistan Dışişleri Bakanları görüşmeleri sonunda yayınlamış oldukları ortak bildiri ile, hükûmetlerinin, «Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı'nın bölgesel plânlamada uluslararası işbirliğinin geliştirilmesini teşvik eden kararını da gözönünde tutarak çeşitli ekonomik, sosyal ve kültürel projelerde işbirliği yapmak hususundaki isteklerini» belirtmişler, bu amaçla yılda üç defa toplanmaya ve bir sonraki toplantının ekimde Tahran'da yapılmasına karar vermişlerdir.[2]

---

[1] Papers Read at the RCD Seminar on Practical Problems of Public Administration and Management published by State Organization for Administrofion anel Employment Affairs, Tehran, 1968.

[2] Türk, İran ve Pakistan Dışişleri, Bakanları tarafından 5 Temmuz 1964 tarihinde Ankara'da yayınlanan Ortak Bildiri.

Dışişleri Bakanları toplantısını, 18-19 Temmuz 1964 tarihinde «üç ülke arasında fikrî plânda esasen var olan işbirliğine kurumsal bir biçim vermek amaciyle yapılacak çalışmalara zemin hızırlamak üzere» bakanlar düzeyinde bir zirve öncesi toplantısı izlemiştir. Bu toplantıya üç ülkenin Maliye Bakanları ile plânlama teşkilâtları başkanlarının başkanlık ettiği heyetler katılmışlar ve üç ülke arasında «ekonomik, teknik ve kültürel alanlarda, varolan iki ya da çok taraflı anlaşmalara dayanan işbirliğini aşan daha geniş iş birliği olanakları bulunduğu» hususunda fikir birliğine varmışlardır.

20-21 Temmuz 1964 tarihlerinde İstanbul'da toplanan Türk, İran ve Pakistan devlet başkanları, bakanlar düzeyinde yapılan toplantı sonunda hazırlanan raporları inceleyerek; mutabakatlarını, önemli bölümleri aşağıda açıklanan bir bildiri ile belirtmişlerdir.

«Ortak çıkarlara sahip bulunan bölgesel ekonomik gruplaşmaların ortaya çıkışı, günümüzün, ekonomik gelişmeyi hızlandırmak için başvurulan ilgi çekici bir özelliğini teşkil etmektedir. Bölgesel ekonomik işbirliğine dönük çabalar uluslararası alemde de kabul görmektedir.

Bölge ülkeleri arasındaki işbirliğini geliştirmek amacını güden bu girişim aynı amacı, yani üye ülkelerin gelişme çabalarını aktif ve sürekli iş birliği yoluyla hızlandırmak amacını gütmektedir.

Ekonomik kalkınmanın bir aracı olarak bölgesel gruplaşmadan yararlanma, Türkiye, İran ve Pakistan sözkonusu olunca özellikle geçerlidir. Çünkü, böyle sıkı bir işbirliği için gerekli bulunan arzu ve temel koşullar esasen mevcuttur. Üç ülke arasında var olan kültürel ve tarihsel dostluk bağları ve bölgesel ekonomik işbirliğine gittikçe artan bir ölçüde gereksinme duyulması, bunun gelecekte de geçerli olmaya devam etmesini sağlayacak niteliktedir.

Bu nedenlerle, üç ülke arasında ekonomik ve kültürel işbirliği kurulması çok şayanı arzudur ve bu işbirliği olanakların elverdiği en yüksek düzeye çıkarılmalıdır. Üç ülkenin ortak çıkarlarına uygun olan böyle bir işbirliği için geniş olanaklar mevcuttur ve bu işbirliği süratle gerçekleştirilmelidir.»[3]

Devlet Başkanları, bu işbirliğini gerçekleştirmek için, çeşitli alanlarda mevcut ilişkilerin daha da genişleştirilmesi ve geliştirilmesi için uygun yol ve olanakların araştırılmasını kararlaştırmışlar; bu yeni işbirliğinin üyelerin öteki bölgesel karakterli örgütlerin üyesi olarak mevcut ilişkilerini aksatmaksızın bölgesel işbirliği zihniyeti içinde yerine getirilmesi hususundaki ortak inançlarını belirtmişler ve bu işbirliği çerçevesinde planlanan faaliyetlerin Kalkınma için Bölgesel İşbirliği Teşkilâtı adı verilen bir örgüt tarafından yürütülmesine karar vermişlerdir.

Üç devlet başkanı, RCD'nin faaliyet alanlarını da yayınlamış oldukları ortak bildiri ile, aşağıdaki biçimde belirlemişlerdir:

---

[3] Türk, İran ve Pakistan devlet başkanlarının 21 Temmuz 1964 tarihinde yayınlandıkları Ortak Bildiri.

a. Ticaret anlaşmaları aktedilmesi ve benzeri bütün olanaklardan yararlanılmak suretiyle malların serbestçe ya da daha serbest bir biçimde akışının sağlanması;

b. Mevcut ticaret odaları arasında daha sıkı işbirliği sağlanması ve sonuçta bir ortak ticaret odası kurulması;

c. Ortak amaçlı projeler düzenlenmesi;

d. Üç ülke arasında uygulanmakta olan posta ücretlerinin ülke içi ücretler düzeyine indirilmesi;

e. Bölgede hava ulaşım hizmetlerinin geliştirilmesi ve sonuçta, üç ülkenin işbirliği ile güçlü ve rakipleriyle boy ölçüşebilecek ortak bir hava yolları örgütü kurulması;

f. Bir ortak denizyolları örgütü kurulması ya da bir «konferans» düzeni içinde çalışma imkânları da dahil olmak üzere, deniz ulaşımı alanında sıkı işbirliği olanakları araştırılması;

g. Demiryolu ve karayolu bağlantıları kurulması için yeni demir ve karayolları inşaası ya da mevcutların geliştirilmesi için gerekli etütlerin yapılması;

h. Yakın bir gelecekte turizmin geliştirilmesi amacıyle bir anlaşma imzalanması;

i. Üç ülke arasındaki gidiş gelişlerde vize formalitelerinin basitleştirilmesi;

j. Karşılıklı olarak uzman ve eğitim olanakları temini yoluyle teknik yardım sağlanması;

Devlet başkanları, bunların yanı sıra, bölge ülkeleri arasında kültürel alandaki ilişkilerin genişletilmesi için bütün olanakların araştırılmasına da karar verdiler.

RCD'nin kuruluşundan üç yıl sonra Türkiye, İran ve Pakistan devlet/hükûmet başkanları 28-30 Temmuz 1967 tarihlerinde İran'da Ramsar'da yaptıkları zirve toplantısında RCD'nin üç yıllık yaşamında sağladığı gelişmeleri gözden geçirerek o güne kadar elde edilen sonuçları tatminkâr bulduklarını beyan etmişler, işbirliği için sağlam temeller atıldığını müşahede ile, işbirliği kapsamını genişletmek için başka ne gibi konkre adımlar atılabileceğini incelemek üzere bir Çalışma Grubu kurulmasını kararlaştırmışlardır.

Bu direktife uygun olarak kurulan Çalışma Grubu 28-30 Temmuz 1967 zirve toplantısı kararlarını yerine getirmekle görevlendirilmiştir. Çalışma Grubu yaptığı görüşmelerde, dikkatin RCD yönünden daha önemli görülen ekonomik ve kültürel alanlar üzerinde toplanması gerektiği sonucuna varmış ve bu hususta kesin öneriler içeren bir rapor hazırlamıştır.

Türkiye, İran ve Pakistan devlet/hükûmet başkanları 25-27 Aralık 1968 tarihlerinde Karachi'de yapılan zirve toplantısında dörtbuçuk yıl içinde

yapılan RCD çalışmalarında elde edilen gelişmeleri tatminkâr bulduklarını bildirmişler; ekonomik ve kültürel amaçların gerçekleşmesi için sürekli bir arayış saydıkları RCD çerçevesinde gelişmekte olan işbirliğini gözden geçirmişler ve Çalışma Grubunun, üç RCD ülkesi arasında ortak amaçlı girişimler, ticaret, ulaştırma ve haberleşme ve kültürel alanlardaki işbirliğini genişletmek ve güçlendirmek için ileri sürdükleri önerileri içeren raporu onaylamışlardır.

Günümüzde RCD çalışmaları, esas itibariyle yukarıda açıklanan toplantılarda alınan temel kararlara uygun olarak yürütülmektedir.

RCD ORGANLARI VE RCD GENEL SEKRETERLİĞİ

RCD'nin başlıca organlarını Bakanlar Konseyi, Bölge Planlama Konseyi, Koordinasyon Komitesi, Komiteler ve RCD Genel Sekreterliği teşkil etmektedir.

20-21 Temmuz 1964 tarihlerinde İstanbul'da yapılan zirve toplantısında, tasarlanan bölgesel işbirliği faaliyetlerinin RCD örgütü çerçevesinde yürütülmesi kararlaştırılmış; yayınlanan ortak bildiride Bakanlar Konseyinin kuruluşu onaylanmış, üç ülke Planlama Teşkilâtı başkanlarından meydana gelen bir «Bölgesel Planlama Komitesi» kurulması memnunlukla karşılanmış ve Bakanlar Konseyine «gerekli sekreterya hizmetlerinin sağlanması» üzerinde durulmuştur. «Bölgesel Planlama Komitesi» adı daha sonra «Bölge Planlama Konseyi»ne çevrilmiştir.

RCD örgütünün amaçlarının gerçekleştirilmesinden sorumlu olmak üzere kurulması öngörülen 9 «Çalışma Grubu» kısa zamanda teşkil edilerek 29 Haziran 1964 tarihinde Tahran'da toplanmıştır. Daha sonra Çalışma Grubu sayısı dört yeni grup eklenmesiyle 13'e çıkarılmış ve tüm çalışma grupları «Komite» adını almıştır.

RCD Komiteleri sürekli kuruluşlar olup, RCD'nin operasyonel unsurlarını teşkil ederler. Her komite bir işbirliği alanına tekabül eder. RCD örgütünün amaçlarının gerçekleştirilmesinden sorumlu olmak üzere halen faaliyette bulunan komiteler aşağıda gösterilmiştir:

1. Hava Ulaşımı Komitesi
2. Denizyolları Komitesi
3. Kara ve Demir Yolları Komitesi
4. Telekomünikasyon Komitesi
5. Ticaret Komitesi
6. Petrol Komitesi
7. Bankacılık ve Sigortacılık Komitesi
8. Kültürel İşbirliği Komitesi
9. Turizm Komitesi
10. Petro-Kimya Sanayii Komitesi
11. Ortak Amaçlı Girişimler Komitesi
12. Teknik İşbirliği ve Amme İdaresi Komitesi
13. Enformasyon Komitesi

Komiteler, kendilerine Bakanlar Konseyi polotikalarını intikal ettiren Bölgesel Planlama Konseyine bağlı fakat RCD Genel Sekreterliğinin yönetsel kontrolu altında çalışırlar. Komite raporlarının içerdiği tavsiye ve teklifler, yeni politikaların saptanmasında dikkate alınmak üzere, doğrudan doğruya Bölgesel Planlama Konseyine ulaştırılır. Komiteler ile ilgili sorumluluk üç üye ülke arasında bölünmüştür.

13 Komiteden sadece birisi, Enformasyon Komitesi, her üç ülkenin ortak sorumluluğu altında bulunmaktadır. Her Komitenin bir sürekli başkanı vardır, fakat üyelikler değişen koşullara uyulabilmesi için esnek bırakılmışlardır.

Başlangıçta ev sahibi İran Hükûmeti tarafından yürütülen Sekreterya hizmetlerinin, RCD faaliyetlerinin gelişmesiyle yetersiz hale gelmesi sonucunda, bir dizi değişiklikten sonra, 1965 yılında bağımsız bir RCD Genel Sekreterliği kurulmuş, RCD nin daha sürekli ve bağımsız bir büroya olan ihtiyacı sebebiyle rotasyon fikrinden vazgeçilerek Genel Sekreterliğin sürekli olarak Tahran'da kalması, buna karşılık, Genel Sekreterliğin üç yıl süre ile üye ülkeler arasında rotasyon suretiyle yürütülmesi kararlaştırılmıştır.

RCD Genel Sekreterliğinin görevi, «onaylanan projeleri uygulamaya koymak için bir araya toplanan üç ülkeye mensup uzmanların çalışmaları için gerekli her çeşit hizmeti ve işin gerektirdiği koordinasyonu sağlamaktır». Genel Sekreterlik RCD ile ilgili planları ve üç ülke hükûmetlerinin teklif ve tavsiyelerini toplar, organize eder, birleştirir ve koordine eder. RCD Genel Sekreterliği proje hazırlamamakla beraber tüm RCD girişimleri hakkında Bakanlar Konseyi ile Bölgesel Planlama Konseyine danışmanlık eder. Genel Sekretere üye ülkelerce Genel Sekreterlikte görevlendirilen birer Genel Sekreter Yardımcısı ve müdürler yardım eder, zira Genel Sekreterin bütün konsey, komite, seminer ve benzeri toplantılarına katılmasına olanak yoktur. Bu nedenle görevlerini yardımcılarıyle paylaşması ve yardımcılarına geniş yetkiler vermesi zorunludur. Genel Sekreter tüm Bakanlar Konseyi ve Bölgesel Planlama Konseyi toplantılarına bizzat katılır ve örgütün öteki düzenli toplantılarına temsilci gönderir. Bu nedenle her yardımcı en az iki komiteden sorumlu bulunmaktadır.

Genel Sekreterlik, çeşitli komite faaliyetleri için gerekli hizmetleri ve olanakları ölçüsünde tüm komite toplantılarının aksaksız yürütülmesi için gerekli yer ve öteki kolaylıkları sağlar. Her ne kadar komitelerin toplantı tarihlerini Bölgesel Planlama Konseyi saptar ise de Genel Sekreter Yardımcıları bunların gündemlerinden sorumlu olup tartışmaların o toplantı için tespit edilen çerçeve içinde kalmasını sağlamakla görevlidir. Genel Sekreterlik temsilcileri komitesi toplantılarında komite sekreterliği görevini yerine getirirler; toplantı kayıt ve tutanaklarının tutulmasını sağlarlar; komite karar, teklif ve tavsiyelerinin tespitinden sorumludurlar .

Genel Sekreter Yardımcıları doğrudan doğruya Genel Sekretere bağlıdırlar ve kendisine Bakanlar ve Bölgesel Planlama Konseyine iletilmesi gereken bilgileri sağlarlar. Komitelerin teklifleri Bölgesel Planlama Konseyi

tarafından incelenir ve eğer onaylanırsa son karar için Bakanlar Konseyine sevkedilir. Bakanlar Konseyi Kararlarını onları uygulamaktan sorumlu olan kuruluşlara iletmek de Genel Sekreterliğin sorumlulukları arasındadır.

Görüldüğü gibi, RCD Genel Sekreterliği küçük ve basit bir örgüttür ve görevlerini en iyi biçimde yerine getirmeye çalışmaktadır. Bununla birlik te, her örgüt gibi çeşitli problemlerle karşı karşıya bulunmaktadır. Bu prob lemler arasında RCD Genel Sekreterliğinin finansmanında karşılaşılan güçlükler ile Genel Sekreterliğin üye hükûmetlerin ilgili bakanlık ve daireleriyle haberleşmede karşılaştığı güçlükler, özellikle sözü edilmeye değer görülmektedir.

RCD'nin Kamu Yönetimi ve İşletmecilik Faaliyetlerini Düzenleme Çabaları

RCD amme idaresi ve işletmecilik faaliyetleri, öteki alanlardaki RCD faaliyetleri gibi, esas itibariyle 21 Temmuz 1964 de Türkiye, İran ve Pakistan devlet başkanları tarafından imzalanan Ortak Bildiri'ye dayanmaktadır. Bu bildiriye göre üyeler kültürel ve ekonomik bağlarını güçlendirmenin yanısıra, birbirine, uzman ve eğitim olanakları temini suretiyle teknik yardım yapacaklardır.

Ortak Bildirinin yayınlanmasından 1967 yılına kadar bu alanda üzerinde durulmaya değer bir faaliyete rastlanmamaktadır. Bu dönem daha çok kamu yönetimi ve işletmecilik faaliyetlerinin Bölgesel Planlama Konseyi kararlarıyle düzenlenmesi ve organizasyonu çabalariyle geçmiştir. Bölgesel Planlama Konseyinin bu alanla ilgili faaliyetleri aşağıdaki biçimde özetlenebilir.

1. Ortak bildiri teknik işbirliği ile ilgili sorumluluğu Bölgesel Planlama Komitesine (o zaman konsey yerine komite adıyle anılmaktaydı) vermiş bulunduğundan, başlangıçta ayrı bir Teknik İşbirliği Çalışma Grubu (o zaman komiteler bu adla anılmaktaydı) kurulmamıştı. Bölgesel Planlama Komitesinin 7-9 Eylül 1964 tarihlerinde yaptığı Birinci Toplantı'da Ortak Bildirinin teknik yardım konusu ile ilgili hükmünü gözönüne alarak ve böyle bir işbirliğinin mahiyetinden doğan yararının yanısıra bölge ülkeleri arasında anlayış ve ahenk sağlanmasına yardımcı olacağı kanısına vararak, bir Teknik İşbirliği Komitesi kurulmasına karar verdi.[4]

2. Bölge Planlama Konseyi 13-16 Mart 1965 tarihlerinde yaptığı İkinci Toplantı'da Teknik İşbirliği Komitesinin raporunu inceleyerek Teknik İşbirliği Programının «RCD Teknik İşbirliği Genel Anlaşması» esaslarına göre yürütülmesine karar verdi.

Bu anlaşma, kamu yönetimini Teknik İşbirliği alanına dahil bir faaliyet alanı saymaktaydı. Anlaşmanın III üncü maddesi ile Teknik İşbirliğinin aşağıdaki hususları içermesi kararlaştırılmıştı:

a. Teknik ve meslekî eğitim ve teknik burslar sağlanması;

b. Tekil ya da ekip halinde uzman sağlanması;

[4] Report of The Regional Planning Council, First Session, September 1964.

c. Seminerler, eğitim programları, demonstrasyon projeleri düzenlenmesi, uzmanlardan kurulu ortak ekipler kurulması ve aynı nitelikteki öteki hizmetlerin ve faaliyetlerin yapılması;

d. Üye ülkelerin ortak ilgi alanlarında ortak araştırmalar yapılması

Anlaşmanın V inci maddesiyle de, yıllık teknik işbirliği programlarının sonunda Teknik İşbirliği Komitesi'nin Bölgesel Planlama Konseyine, Teknik Yardım Programının uygulama sonuçlarını değerlendiren ve programın geliştirilmesi hususunda önerileri içeren bir rapor sunması kararlaştırılmıştı.[5]

3. Bölge Planlama Konseyi aynı toplantıda, kamu yönetimi ve işletmeciliğin karşılıklı işbirliğinde yararlı rol oynayabilecek bir alan olduğunu kabul ederek, kamu yönetimi alanında karşılıklı olarak eğitim olanakları sağlanması ve üye ülkelerdeki yönetim uygulamalarının tanıtılmasını temin amacıyle programlar düzenlenmesi kararlaştırmış, kamu yönetimi ve işletmecilik alanındaki işbirliğinin aşağıdaki hususları sağlamasını öngörmüştür:

a. Üç ülkede var olan eğitim olanaklarından yararlanılması;

b. Kamu yönetimi ve işletmecilik alanlarında seminerler ve sempozyumlar düzenlenmesi;

d. Üst kademe yöneticilere bölgede mevcut uygulama ve yöntemleri inceleme olanakları sağlayacak karşılıklı ziyaretler düzenlenmesi.

4. Bölgesel Planlama Konseyi, kamu yönetimi ve işletmecilik alanlarına özel bir ağırlık verdiği ve önemli kararlar aldığı bu toplantıda sadece bu alanlarla ilgili bazı esasların saptanmasıyle yetinmemiş, yukarıda açıklanan esaslar çerçevesinde konkre bir program hazırlamak üzere bir Ad Hoc Çalışma Grubu kurulmasını da kararlaştırmıştır. Bakanlar Konseyinin bu kararı onaylaması üzerine Ad Hoc Çalışma Grubu kurularak çalışmalarına başlamıştır.

Ad Hoc Çalışma Grubu, 29 Mayıs 1965'de yaptığı toplantıda Bölgesel Planlama Konseyine aşağıda özetlenen uzun ve kısa vadeli hedeflerin tavsiye edilmesine karar vermiştir.

Kısa Vadeli Hedefler :

a. Üye ülkelerde mevcut eğitim olanaklarından ortaklaşa yararlanılmalıdır.

Bu amaçla hazırlanacak eğitim programları her yıl üye ülkeler tarafından hazırlanılmalı ve bu raporda kurulması önerilen «Kamu ve İşletme Yönetimi Komitesi»ne sunulmalıdır.

b. Uzman alış verişi yapılmalı ve yönetim bilgi ve tecrübeleri paylaşmalıdır.

Bu amaçla, üye ülkelerde rotasyon esasına göre, yıllık konferanslar, kamu yönetimi ve işletmecilik seminerleri düzenlenmelidir. Bu seminerlerde üye ülkelerde çeşitli alanlardaki önemli projeler ve başarılar ele alınmalıdır.

[5] Report of The Reginal Planning Council, Second Session, March 1965.

C. Üye ülkelerde kamu yönetimi ve işletmeciliğin çeşitli yönerinin incelenmesinde kullanılmak üzere burslar sağlanmalıdır.

d. Uzman alış verişi yoluyle karşılıklı danışma ve eğitim yardımları sağlanmalıdır.

Yöneticiler ile doktorlar ve mühendisler gibi teknik personel alış verişi sağlanmalıdır. Üye ülkelerden herbiri ötekilere, kamu yönetimi ve işletmecilik alanlarında uzman ve danışman sağlamak suretiyle yardımcı olmalıdır. Üye ülkelerden herbirinin yöneticilik eğitimi yapan kurumlarında öteki üye ülkelerin memurları için problemlerin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacak özel yön verme kursları açılmalıdır.

e. Kamu yönetimi ve işletmecilik alanlarında bilgi toplama ve dağıtımı sağlanmalıdır.

Anayasa, çeşitli düzeylerde yönetim biçimleri, örgütleme ve hizmet yapısı, planlama ve kalkınma mekanizması gibi konularda kabil olduğu kadar bilgi alış verişi sağlanmalıdır.

Kamu yönetimi ve işletmecilik alanlarıyle ilgili dokümanter filmler, araştırma çalışmaları, raporlar, örgüt şemaları, el kitapları, bültenler, sirküler ler haber bültenleri gibi materyelin toplanması ve dağıtımı sağlanmalıdır.

Üç ayda bir RCD dergisi çıkarılmalı, buna olanak bulununcaya kadar bir haber bülteni ile yetinilmelidir.

Üye ülkeler Genel Sekreterliğe ülkelerinde yayınlanan kamu yönetimi ve işletmecilikle ilgili eserlerin bir listesini sunmalı, Genel Sekrterlik bunlardan yararlanarak bir ortak kamu yönetimi ve işletmecilik yayınları bibliyografyası hazırlamalıdır.

Uzun Vadeli Hedefler

a. Yüksek düzeyli bir ortak «RCD Yönetim Enstitüsü» kurulmalı ve bu Enstitü aşağıdaki bölümlerden oluşmalıdır.

(1) Eğitim (2) Organizasyon ve Metot (3) Araştırma (4) Yönetimi Geliştirme

b. Eğitim bursları, araştırma bursları, ziyaret programları, kamu yönetimi ve işletmecilik eğitimi ile ilgili masrafların karşılanması amacıyle bir RCD Vakfı kurulmalıdır.

c. Kamu yönetimi ve işletmecilik alanlarıyle ilgili RCD kararlarının planlanması ve uygulanması için bir mekanizma meydana getirilmelidir.

Her üye ülkeden en çok üç temsilcinin katılacağı bir «Kamu Yönetimi ve İşletmecilik Komitesi» kurulmalıdır. Bu komite RCD tarafından kararlaştırılan programların uygulanmasından ve amaçların gerçekleştirilebilmesi için alınması gereken tedbirler hakkında önerilerde bulunmaktan sorumlu olmalı, yılda bir defa Bölgesel Planlama Konseyinden önce toplanmalıdır.[6]

[6] Report of The Regional Planning Council, Second Session, 13-16 March 1965.

5. Ad Hoc Çalışma Grubu Raporu, Bölgesel Planlama Konseyi'nin 3 Temmuz 1965 tarihinde yaptığı Üçüncü Toplantı'da ele alınarak memnunlukla karşılanmış; kamu yönetimi ve işletmecilik faaliyetlerinin Teknik İşbirliği Komitesi tarafından yürütülmesi, komitenin adının «Teknik İşbirliği ve Kamu Yönetimi Komitesi» olarak değiştirilmesi ve RCD Vakfı ve RCD Enstitüsü kurulması konularının daha sonra görüşülmesi kararlaştırılmıştır.[7]

6. Ad Hoc Çalışma Grubu tarafından öne sürülen bir RCD Yönetim Enstitüsü kurulması önerisi, Bölgesel Planlama Konseyinin Şubat 1966'da yaptığı Dördüncü Toplantı'da ele alınmış; yapılan görüşmeler sonunda, rotasyon ve ortak katılma esasına göre bir kamu yönetimi ve işletmecilik kursu açılması olanaklarının araştırılması ve üye ülkelerden, Eylül 1966 sonuna kadar, bu konuda mevcut imkânlar ve finansman durumunu dikkate alan önerilerini içeren birer rapor sunmalarının istenmesi kararlaştırılmıştır.[8]

7. Türkiye ve İran Ortak Kamu Yönetimi ve İşletmecilik Kursu açılması olanakları üzerinde hazırladıkları raporları üye ülkelere ilettiler. Buna karşılık, Pakistan Bölgesel Planlama Konseyinin Mayıs 1966'da yaptığı Beşinci Toplantı'da, her ülkeden yaklaşık olarak 6 kişinin katılacağı, yaklaşık olarak 8 hafta süreli, rotasyon esası üzerinden düzenlenecek ve program ve öteki ayrıntıların kursu düzenleyen ülkenin kararlaştıracağı ortak kurslar açılmasını teklif etti. Bölgesel Planlama Konseyi hazırlanmış bulunan raporların üye ülkelerce incelenmesini ve Teknik İşbirliği ve Kamu Yönetimi Komitesi Raporunun bu bölümünün bir sonraki toplantıda görüşülmesini kararlaştırdı.

Bunun yanısıra, Konsey, ortak araştırma alanında da işbirliği gereği üzerinde durarak, İran Hükûmetinden bu konuda bir rapor hazırlamasını istedi.[9]

8. Bölgesel Planlama Konseyi, Ocak 1967'de yaptığı Altıncı Toplantı'da, bir önceki toplantısında Pakistan Hükûmeti tarafından yapılan teklifi kabul ederek, ilk Ortak Kamu Yönetimi ve İşletmecilik Kursunun Pakistan Yöneticilik koleji tarafından düzenlenmesine; kurs süresinin üye ülkelerin önemli kurumlarında incelemeler yapmak amacıyla bir haftalık gezi de dahil olmak üzere beş hafta olmasına; kurs İran ve Türkiye'den beşer, Pakistan'dan 10 kişinin katılmasına; Türkiye ve İran iki hafta süreyle konferanscılar sağlamasına, finansman sorunlarının her kurs için ayrı ayrı ele alınıp çözümlenmesine karar verdi.[10]

Yukarıda yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı gibi, RCD'nin kuruluşundan 1967 yılına kadar geçen yaklaşık olarak üç yıllık dönemde bu alanda sözü edilmeye değer bir faaliyete rastlanmamaktadır. Bu dönem daha çok RCD'nin kamu yönetimi ve işletmecilikle ilgili faaliyetlerin düzenlen-

[7] Report of The Regional, Planning Courcil, Third Session, July 1965.
[8] Report of The Regional Planning Council, Fourth Session, February 1966.
[9] Report of The Regional Planning Council, Fith Session, May 1966.
[10] Report of The Regional Planning Council, Sixth Session, January 1967.

mesi ve organizasyonu çabaları ile geçmiştir. 1967 yılı Ekim ayında ilk ortak kamu yönetimi ve işletmecilik kursunun Lahore'da açılmasıyle, bu alanda düzenleme aşamasından uygulama aşamasına geçilmiş olmaktadır.

RCD'nin Kamu Yönetimi ve İşletmecilik Alanındaki Faaliyetleri

1967 yılından günümüze kadar RCD'nin kamu yönetimi ve işletmecilikle ilgili belli başlı faaliyetleri aşağıda özetlenmiştir.

1. Pakistan Yöneticilik Koleji tarafından düzenlenen «Ortak Kamu Yönetimi ve İşletmecilik Kursları»

Pakistan Yöneticilik Koleji 1967-1973 yılları arasında RCD Teknik Yardım Programı çerçevesinde, her yıl, üç üye ülkeye yapılan bir inceleme gezisini de içeren 8 haftalık bir Ortak RCD Kamu Yönetimi ve İşletmecilik Kursu (Daha sonra bu kursun adı RCD Yüksek Yöneticilik Programı Olarak değiştirilmiştir) düzenlemiştir. 1967-1973 yılları arasında yapılan yedi kursa Türkiye'den 44, İran'dan 48 ve Pakistan'dan 84 olmak üzere çeşitli kademelerden toplam olarak 176 yönetici katılmıştır. Bunun yanısıra, Türkiye'den 13, İran'dan 12 olmak üzere 25 öğretim üyesi ve uzman da konferanslar vermek ya da kursların yönetimine yardımcı olmak üzere bu programlarda görev almıştır.

2. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Tarafından Düzenlenen «Millî Kalkınmada Mahallî İdarelerin Rolü» Konulu Seminer

TODAİE tarafından 24 - 27 Nisan 1967 tarihleri arasında Ankara'da düzenlenen bu seminere Türkiye, İran ve Pakistan'dan 11 delege katılma ve on bildiri sunulmuştur.[11]

Seminerde varılan sonuçlar aşağıdaki biçimde özetlenebilir:

a. Millî Kalkınmada, toplumun ekonomik ve sosyal yapısını değişmemek amacını güden millî nitelikteki önemli ve temel görevler merkezî hükûmet tarafından yerine getirilmeli, buna karşılık, esas itibariyle mahalli nitelikte bulunan ancak mahallî toplulukların refahı için daha az önemli olmayan öteki görevler mahallî idarelere bırakılmalıdır.

b. Mahallî çabalardan millî kalkınmada başarıyla yararlanılabilmesi için, halkın mahallî idarelere daha geniş ölçüde ve daha etkin biçimde katılması için gerekli tedbirler alınmalıdır.

c. Mahallî idareler vasıtasiyle uygulanacak özel mahallî kalkınma projeleri ile halkın kalkınma faaliyetlerine artan bir ölçüde doğrudan doğruya katılması güvence altına alınmalıdır.

d. Mahallî idareler ile merkezî hükümetin taşra kuruluşları arasında, çeşitli yönetim kademelerinde, daha sıkı bir işbirliği kurulmalıdır. Bu yönden, bazı batı ülkelerinden farklı olarak, en aşağı düzeyde başlayan ve yukarı düzeylere doğru yükselen bütünleşmiş ve birbirine bağlanmış bir mahallî idare sistemi, RCD ülkelerin mevcut kurumlarına ve kültürüne daha

[11] TODAİE, Local Government And National Development, Ankara, 1968, P. 1.

uygun düşebilir ve sosyal, ekonomik ve yönetsel çabaların koordinasyonunu kolaylaştırabilir.

e. Merkezden yönetim yerinden yönetim eğilimleri arasında uygun bir denge sağlanabilmesi için yönetim örgütünün bir tek formal ögesi üzerinde durulması yerine, çeşitli sosyal, ekonomik ve kültürel faktörler dikkate alınmalıdır.

f. Merkezden yönetim görevlerinin yerine getirilmesi için yetkilerin daha geniş ölçüde devri yoluna gidildiği takdirde, merkezî hükûmet teşkilâtı ile mahalli idareler arasında daha yakın iş ilişkileri ve daha sıkı bir iş birliği kurulabilir.

g. Gelecekte de seminerler düzenlenmesi yoluyle, üye ülkeler arasında mahalli idareler üzerinde tecrübe ve fikir alış vrişine daha çok olanak sağlanmalıdır[12]

3. «Kamu Yönetimi ve İşletmeciliğin Pratik Problemleri» Konulu RCD Semineri

RCD Teknik İşbirliği ve Kamu Yönetimi Komitesinin 3 Mayıs 1966'da Ankara'da yaptığı toplantıda İran delegasyonu, kamu yönetimi ve işletmeciliğin problemlerini ele almak üzere bir Bölgesel Araştırma Merkezî Kurulmasını önermişti. Daha sonra yapılan toplantılarda üye ülkeler bir Bölgesel Araştırma Merkezî kurulması olanakları üzerinde bir karara varılmadan önce bu konuda bir seminer düzenlemek hususunda mutabık kaldılar. Seminer 25 Kasım 1968 de Türkiye'den 2, Pakistan'dan 2 ve İran'dan 11 kişilik birer delegasyonun katılmasiyle Tahran'da toplandı. Delegasyonlar tarafından sunulan bildirilerin görüşülmesinden sonra, seminer, RCD bünyesinde «Karşılaştırmalı Yönetsel Araştırma ve Dökümantasyon Merkezi» adıyle bir birim kurulmasını ve bu birimin bilgi toplamaktan ve ilgili örgütler arasında bağlantı ve uyum sağlamaktan, bulgularının basımından ya da ilgili kamu kuurmlarının yararlanmasına sunulmasından ve onların fikirlerinin, görüşlerinin ve reaksiyonlarının toplanmasından ve yayımından sorumlu olmasını önermeye karar verdi.[13]

4. Millî Kalkınma Programlarında Yöneticinin Rolü

İran Devlet Yönetim ve İstihdam İşleri Örgütü (SOAE) tarafından 16-19 Kasım 1969 tarihlerinde, planlamada ve millî kalkınma programlarının uygulanmasında yöneticinin rolü" konulu bu seminere İran'dan 10, Pakistan'dan 2, Türkiye'den 1 kişi katılmıştır. Seminere İran tarafından 3, Türkiye ve Pakistan tarafından birer bildiri sunulmuştur.

Seminerde varılan sonuçlar aşağıdaki biçimde özetlenebilir:

a. Hem kamu ve hem de özel sektörün sorumluluklarının görülmemiş ölçüde artması ve büyük çabaları gerektirmesi, yöneticinin rolünde köklü

[12] Ibid, PP. 29 - 30.

[13] Popers Read at the RCD Seminar on Practical Problems of Public Administration and Management held at Tehran on November 25, 1968 and Published by state Organization For Administration And Employment Affairs.

değişikliklerin yapılmasını gerektirmektedir. Bu rol yeni bir fikrin doğuşu ve gerekli kanunun formüle edilmesi ile başlamalıdır. Üst kademe yöneticiler, inisiyatiflerinin kapsamını, problemlerini, tecrübelerini, girişimle ilgili verileri ortaya koymak üzere politik liderle ve parlamento komiteleri ile sıkı bir işbirliği kurmalıdır.

b. Kamu kuruluşlarının yöneticilerine daha geniş yetkiler verilmelidir. Aşılamaz ve değişmez yöntem ve işlemler getiren mevzuat çok istisnai durumlara inhisar ettirilmelidir.

c. Özel sektörün üst kademe yöneticileri, ticaret ve sanayi odaları gibi kuruluşlar aracılığı ile yasama organı ile daha sıkı ilişki kurmalıdır.

d. Özel teşebbüs alanında devletin rolü işbirliği, objektif koruma ve kontrol olmalıdır. Kontroldan maksat sayısal ve niteliksel standartlar koyma, personel için sosyal hizmetler sağlama, dürüst bir rekabet ortamı yaratma gibi hususlardır.

e. Faaliyetlerde girişikliklerden ve tekrarlardan kaçınmak, ahenk ve koordinasyon sağlamak için, kamu yönetimi ve özel sektörün üst kademe yöneticileri, fikir alış verişi için uygun yollar geliştirmeli, ortak toplantılar düzenlemeli ve görüşlerini hükümete sunmalıdır.

f. Üye ülkelerin ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için meslekî öğretim ve eğitim üzerinde ne kadar durulsa yine azdır. Teknik elemanları yetiştirmek ve kalitesiz işçilerle yüksek öğretim görmüş ya da uzman kişiler arasındaki boşluğu doldurmak için kurumlar, kolejler, eğitim merkezleri kurulması önerilmektedir.

g. Kamu yönetimi ve özel sektör için üst ve orta kademe yönetici yetiştirme planları, yönetim yaklaşımı ve teknikleri arasındaki farklılıklar asgari seviyeye indirilecek biçimde koordine edilmelidir.

h. İnsangücü israfından kaçınmak için, personelin uzmanlıklarına göre istihdamı ve kalitesiz personelin eğitimine önem verilmesi, yöneticilerin başta gelen görevlerinden biri olmalıdır.

i. Seminerde «Beyin Göçü Problemi» ile «Kamu Yönetimi Ve Özel Sektör Yöneticileri İlişkileri» üzerinde de kısaca durulmuş; hayati önem taşıyan bu konularda üye ülkelerin tecrübelerinin paylaşılması için bildiriler hazırlanması ve tahliller yapılması önerilmiştir.[14]

5. İran'da Gachsar'da açılan «Ortak Yönetimi Geliştirme Kursları»

1969 - 1973 yılları arasında İran'da Gachsar'da her yıl açılmakta olan Yönetimi Geliştirme Kurslarına Türkiye ve Pakistan'dan 1-2'şer yönetici katılmış olup bu program 1974 yılında da sürdürülecektir.

---

[14] Popers Read at the RCD Seminar on The Role of Administrator in National Development Programs held at Tehran on November 16-19, 1969 and Publirshed by State Organization For Administration And. Employment Affairs.

6. İran Devlet Yöneticilik Eğitim Merkezi tarafından düzenlenen «Ortak Yöneticilik Eğitimi Kursları»

İran Hükûmeti, kuruluşunu 1969 yılında tamamladığı Devlet Yöneticilik Eğitim Merkezinde 1970 yılından itibaren «Ortak Yöneticilik Eğitimi Kursları» düzenlemeye başlamıştır. Bölgesel Planlama Konseyi Aralık 1969'da yaptığı Onbirinci Toplantı'da Türkiye ve Pakistanı bu programlara üst kademe yöneticiler göndermek suretiyle katılmaya davet etmişler. 1970 yılında düzenlenen ilk kursa Pakistan bir kursiyer, Türkiye bir kursiyer ve bir konferansçı göndermek suretiyle katılmıştır. 1971 yılında yapılması öngörülen ortak kurs Türkiye ve Pakistan'ın aday göstermemeleri nedeniyle geri bırakılmış, 1972 yılında da yapılması mümkün olamayan kurs daha sonra tamamiyle kaldırılmıştır.[15]

6. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü tarafından düzenlenen «RCD Amme İdaresi Semineri»

TODAİE tarafından İran ve Pakistan'ın ilgili kuruluşlariyle işbirliği suretiyle yürütülmesi öngörülen bu program, başlangıçta 1973 Mayıs ayı için planlanmıştı. Ancak bazı üye ülkelerin seminere katılmakta karşılaştıkları güçlükler önce programın 1974 Mayısına ertelenmesine sebep olmuş; Pakistan'ın 1974 yılında da aday göstermemiş olması, programın bu yıl da geri bırakılması sonucunu doğurmuştur. Bu seminerin 1975 yılı Mayıs ayı içinde yapılması kararlaştırılmış bulunmaktadır.

7. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü tarafından düzenlenen Lisans Üstü Kamu Yönetimi Uzmanlık Programı

1952 yılında Türk Hükûmetinin Birleşmiş Milletlerle işbirliği suretiyle kurulan bu Enstitü tarafından her yıl düzenlenmekte olan Kamu Yönetimi Uzmanlık Programlarına, kuruluş kanunu uyarınca bölge ülkelerinden de öğrenci kabul edilmektedir. Özellikle kuruluş yıllarında, öteki bölge ülkelerinin yanı sıra İran'dan da bir kısım öğrenci bu programlara katılmıştır. Bölgesel Planlama Konsey 31 Mart - 4 Nisan 1974 de yaptığı Onyedinci Toplantı'da Türkiye'nin öteki üye ülkelere bu programa katılabilmeleri için ikişer eğitim olanağı sağladığını belirtmiştir.[16]

8. Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Grubunun Kuruluşu ve Faaliyetleri

a. Pakistan Hükûmetinin, şimdiki eğitim programları ile bilgi alış verişi faaliyetlerini gözden geçirmek ve yönetimin önemli görülen yönleri üzerinde araştırmalar düzenlemek üzere bir «Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Grubu» kurulması teklifi, Bölgesel Planlama Konseyi'nin Haziran 1970 de yaptığı Onikinci Toplantı'da ele alınmış,[17] Ocak 1971 de yapılan Onüçüncü Toplantı'da İran'ın muvafakatını teyit ve Türkiye'nin kabu-

[15] Report of The Regional Planning Council, Sixteenthe Session, January 1973.
[16] Report of The Regional Planning Council, Seventeenth Session, 31 Mart - 1 Nisan 1974.
[17] Report of The Regional Planning Council, Twelvth Session, June 1970.

lünü bildirmesi üzerine, onaylanmıştır. Bölgesel Planlama Konseyi, bunun yanısıra Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Grubunun amaçlarını tespit etmek üzere bir «Ortak Çalışma Grubu» kurulmasını ve bu grubun Türkiye'nin teklifine uyularak Haziran 1971 de Ankara'da toplanmasını kararlaştırmıştır.[18]

b. Sözü geçen Ortak Çalışma Grubu 11-12 Haziran 1971 de Ankara'da toplanarak Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Grubunun amaçlarını tespit eden bir rapor hazırlamış; grup kurulunçaya kadar toplantıya katılan ve üç üye ülkeyi temsil eden delegasyon başkanlarının saptanan amaçların gerçekleştirilmesi için gerekli hazırlıkları yapmakla görevlendirilmelerini ve bu maksatla Temmuz 1971 de Tahran'da toplanmalarını teklif etmeye karar vermiştir.[19]

c. Bölgesel Planlama Konseyi Agustos 1971 de yaptığı Ondördüncü toplantı da, Türk Hükümetinin bir RCD Yönetimi ve İşletmecilik Enstitüsü kurulmasına karşı bulunduğunu da gözönünde tutarak, Ortak Çalışma Grubunun teklifini ve Grup raporunun 6 ncı maddesinde öne sürülen amaçları gerçekleştirmek üzere bir «Kamu Yönetimi ve İşletmecilik Grubu» kurulmasına karar vermiştir.[20]

d. Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Grubunun, Ortak Çalışma Grubu Raporunun 6 ıncı maddesinde öne sürülen ve Bölgesel Planlama Konseyinin Ondördüncü Toplantı'sında onaylanan amaçları şunlardır:

(1) Bölge ülkelerinde, devlet sektöründe ve özel sektörde, karşılaştırmalı kamu yönetimi ve işletmecilik sistemleri hakkında sürekli ve sistemli olarak bilgi ve tücrübe alış verişine olanak sağlayan bir sistem geliştirmek,

Bu sistem üç ülkede, işlemlerin mekanizasyonu, kompütarizasyonu ve müşavirlik hizmetleri de dahil olmak üzere, zaman zaman yapılan örgütsel, yöntemsel ve öteki değişiklikleri ve geliştirmeleri içermelidir.

(2) Realist bir eğitim politikası ve programı geliştirilebilmesi için üye ülkelerde varolan olanakları da gözönünde tutarak, üç ülkenin RCD'nin gaye ve amaçlarına ilişkin eğitim ihtiyaçlarını ortaya koyacak bir etüt düzenlemek. Program alanlarıyla ilgili ayrıntılar daha sonra ele alınmalıdır.

(3) Üç üye ülkede kamu yönetimi ve işletmecilik alanlarında araştırmalar yapılmasını teşvik etmek ve bizzat araştırma projeleri düzenlemek.

(4) Kamu yönetimi ve işletmeciliğin çeşitli alanlarında işbirliği olanaklarının genişletilmesi ve güçlendirilmesi için, seminerler ve sempozyumlar düzenlenmesi ve yukarıda belirtilen amaçların realist bir biçimde gerçekleştirilmesinde yararlı olabilecek öteki yol ve olanaklar hakkında önerilerde bulunmak.[21]

---

[18] Report of The Regional Planning Council, Thirteenth Session, January 1971.
[19] Report of The Regional Planning Council, Seventeenth Session, March-April 1974, Annex XVI.
[20] Report of The Regional Planning Council, Fourteenth Session, August 1971.
[21] Report of The Regional Planning Council, Seventeenth Session, 31 Marc - 1 April 1974, Annex XVI.

e. Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Grubu ilk toplantısını Türkiye'den 2, İran'dan 3 ve Pakistan'dan beş kişilik delegasyon katılmasıy le ve Bölgesel Panlama Konseyinin Nisan 1972 de yaptığı Onbeşinci toplantı da aldığı karara uygun olarak, 16-17 Ekim 1972'de Lahore'da (İslamabad yerine) yaptı.

Bu toplantıda alınan kararlar aşağıdaki biçimde özetlenebilir.

(1) Üç üye ülkenin, RCD ortak girişimleri, ortak sorunları ve ortak ilgi alanlarıyle ilgili eğitim ihtiyaçlarını saptamak üzere sınırlı bir etüd yapılmalıdır.

(2) RCD çerçevesinde, ortak ilgi alanlarında karşılaştırmalı araştırmalar yapılması üzerinde durulmalıdır. Üç üye ülkede müşavirlik hizmetlerinden yararlanılması modern yönetim tekniklerinin uygulanması yönünden yararlı görülmektedir. Bu, devlet sektöründe ve özel sektörde yapılacak ortak RCD projeleri için özellikle yararlı olur. Üç ülkedeki müşavirlik hizmetleri hakkında, yukarıda önerilen etüt çerçevesinde bilgi toplanması sağlanmalıdır.

(3) Üç ülkede, devlet sektöründe ve özel sektörde mevcut yöneticileri ve kamu yönetimi ve işletmecilik uzmanlarını tespit eden bir kılavuz hazırlanması yararlı görülmektedir.

Kamu yönetimi ve işletmecilik alanında bilgi toplayacak ve yayacak ve bu suretle üye ülkeler arasında bilgi alış verişini sağlayacak bir merkez kurulması yararlı görülmektedir. Bu görev, bu raporda nüve halinde kurulması önerilen örgüte verilebilir. Aynı örgüt bir «RCD ülkelerinde Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Dergisi» çıkarmakla da görevlendirilebilir.

(4) Kamu yönetimi ve işletmeciliği Geliştirme Grubunun en önemli görevlerinden birisi de kamu yönetimi ve işletmeciliğe ilişkin faaliyetlerin koordinasyonu olmalıdır. Bu görev, kamu yönetimi ve işletmecilikle ilgili önerilerin, programların ve planların incelenerek karar ve uygulama için yetkili RCD organlarına iletilmesini de içermelidir.

(5) Eğiticiler de dahil olmak üzere kamu yönetimi ve işletmecilik uzmanlarının mübadelesi yararlı görülmektedir. Bu gibi alış verişler hem devlet sektöründe hem de özel sektörde teşvik edilmelidir.

(6) Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Grubunun amaçları Ortak Çalışma Grubu tarafından yapılan önerilere uygun olarak saptanmalıdır.

(7) Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Grubu Türkiye, İran ve Pakistan'dan üçer temsilciden kurulu olmalı; bunlar hükümeti, üniversiteleri ve özel sektörü temsil etmelidir. Hükûmet temsilcileri üst kademe yöneticilerin eğitimi ile ilgili kurumlardan seçilmelidir. Temsilcilerin kamu yönetimi ve işletmecilik alanlarında yetenekli kişiler ve uzmanlar arasından seçilmesine dikkat edilmelidir. Grup, gerekli gördüğü takdirde ilgili alanlardan uzman üyeler davet etmeye yetkili olmalıdır.

(8) Grubun teklife uygun biçimde kurulup çalışmaya başlamasına kadar teknik ve idarî hizmetler Pakistan Yöneticilik Koleji tarafından yerine getirilebilir.

(9) RCD Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Grubunun yukarıda açıklanan görevleri yerine getirebilmesi için, bir uygulama mekanizmasına ihtiyaç vardır. İlk aşamada, üye ülkelerden birinde, bu görevleri yerine getirecek nüve halinde bir örgüt kurulabilir.

(10) Pakistan Yöneticilik Koleji tarafından düzenlenen Ortak Kamu Yönetimi ve İşletmecilik Kursunun geliştirilmesi için gereken tedbirler alınmalıdır.

(11) Maliye, bütçe, planlama gibi konularda bu alanlarla ilgili uzmanlar için özel kurslar ve seminerler düzenlenmelidir. Belirli projelere ilişkin özel kurslar yararlı görülmektedir.[22]

Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Grubunun ikinci toplantısı Türkiye'den 4, İran'dan 3 ve Pakistan'dan 1 kişilik delegasyonların katılmasiyle 6-7 Şubat 1974 de Ankara'da yapılmıştır.

Toplantıda RCD nin kuruluşundan 1974 yılına kadar kamu yönetimi ve işletmecilik alanındaki faaliyetler gözden geçirilmiştir. Bu alandaki faaliyetlerin esas itibariyle bazı burs ve seminerleri düzenlemekten ibaret kaldığı; araştırma ve yayın alanlarında önemli bir gelişme kaydedilemediği ve Grubun birinci toplantısında ileri sürdüğü öneriler hakkında uygulamaya dönük bir karar alınmadığı müşahade edilmiş; ilk toplantıda ileri sürülen öneriler yeniden gözden geçirildikten sonra, bu safhada pratik öneriler geliştirmenin daha uygun olacağı inancıyle aşağıdaki tekliflerin yapılmasına karar verilmiştir.

(1) Üç üye ülkenin, RCD ortak girişimleri, ortak sorunları ve ortak ilgi alanlariyla ilgili eğitim ihtiyaçlarını saptamak üzere bir etüt yapılmalıdır. Bu etüdün süratle yapılmasının önemi gözönünde tutularak, en kısa zamanda tamamlanması için gerekli tedbirler alınmalıdır.

(2) Üye ülkeler ülkelerinde kamu yönetimi ve işletmecilik alanlarında yapılan uluslararası kurs, seminer, sempozyum, toplantı ve konferanslar hakkında birbirine bilgi vermeli ve öteki üye ülkelerin bu faaliyetlere katılmasını kolaylaştıracak tedbirler alınmalıdır.

(3) Üye ülkeler arasında, kamu yönetimi ve işletmecilik alanlarındaki gelişmelerle ilgili bilgi alış verişi yararlı görülmektedir. Üç üye ülkenin kamu yönetimi ve işletmecilik eğitimi ile ilgili kuruluşları bu hususta yardımcı olmalıdır.

(4) Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Grubu Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, İran Devlet Yöneticilik Eğitim Merkezi ve Pakistan Yöneticilik Koleji tarafından seçilen üçer temsilciden kurulu olmalıdır.

---

[22] Report of The Regional Planning Council, Seventeenth Session, 31 March - 1 April 1974, Annex XVI.

Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Grubu, ayrıca, bu önerilerin kısa bir süre sonra yapılacak «Koordinasyon Komitesi» Toplantısında görüşülmesini istemiş; bir sonraki toplantısı için herhangi bir tarih tespit etmeden dağılmıştır.[23]

Bölgesel Planlama Konseyinin son toplantısında (Onyedinci Toplantı), Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Grubunun ilk ve ikinci toplantılarına ait raporları zikretmekle ve raporuna ek olarak sunmakla yetinmiş; bu raporlarda ileri sürülen öneriler hakkında herhangi bir karar alınmamıştır.

Aynı toplantıda, Türkiye'nin halen uygulanmakta olan yöneticilik kurslarının üç üye ülkede her yıl öteki iki ülkeye uzun gezileri kapsamayan kısa kurslara çevrilmesi hususundaki teklifi görüşülmüş, Bölgesel Planlama Konseyi üye ülkelerin üç ay içinde Sekreteryaya iletilmesini ve RCD Genel Sekreterliğinin bunlara dayanarak geniş bir rapor hazırlayarak üye ülkelere sunması kararlaştırılmış bulunmaktadır.[24]

RCD'nin Kamu Yönetimi ve İşletmecilik Alanındaki Faaliyetleri Hakkında Bazı Düşünceler

Kamu yönetimi ve işletmeciliğin RCD faaliyet alanları arasında mütalâa edilmesinin nedeni, bu alanda karşılıklı işbirliğinin RCD amaçlarının gerçekleştirilmesinde yararlı bir rol oynayabileceği düşüncesidir. Bu husus Bölgesel Planlama Konseyinin Mart 1965 de yaptığı ikinci toplantı ile ilgili raporda açıkça ifade edilmiş, bir yandan ekonomik ve Kültürel bağlar güçlendirilirken, öte yandan, kamu yönetimi alanında eğitim olanakları sağlanması ve üç ülkedeki yönetim uygulamalarının tanıtılmasının ve anlaşılmasının sağlanması öngörülmüştür.

Bundan önceki bölümlerde yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı gibi, bu güne kadar, RCD Amme İdaresi ve İşletmecilik faaliyetleri, esas itibariyle, sürdürülmesinde çeşitli güçlüklerle karşılaşılan bir kaç amme idaresi kursu ile, zaman zaman üye ülkelerce düzenlenen kısa süreli seminerlerden ibaret kalmıştır. Araştırma ve Yayın alanında sözü edilmeye değer bir faaliyet gösterilememiştir. Düzenlenmekte olan kurslarda ortak planlama ve programlama yok denecek kadar azdır. Gerçekte yapılan şey, üç ülkeden biri ya da ötekinin kendi gereksinmelerine uygun bir program geliştirerek öteki üyeleri bu programlara katılmaya davet etmesinden ibarettir. Öte yandan, kursa katılacak eleman temininde ve koordinasyon konusunda da çeşitli güçlüklerle karşılaşılmaktadır. Başka bir deyişle, bu programlar RCD amaçlarına uygun planlı, düzenli etkin faaliyetler olmaktan uzaktır.

RCD Ortak **eğitim programlarının** en uzun süreli ve yaygın olanı, hiç şüphesiz Pakistan Yöneticilik Koleji tarafından düzenlenen Kamu Yönetimi ve İşletmecilik Kursları olmuştur. Bölgesel Planlama Konseyinin rotasyon ve ortak katılma esasına göre kamu yönetimi ve işletmecilik kursları

[23] Report of The Regional Planning Council, Seventeonth Session, il Marc - 1 April 1974, Annex XV.

açma olanaklarını araştırdığı bir sırada, Pakistan Hükûmeti tarafından yapılan ve rotasyon ve ortak katılma esasına dayanan teklif kabul edilmiş, ilk kursun Pakistan Yöneticilik Kolejinde yapılması kararlaştırılmıştır. Bu suretle 8 Ekim 1967 de başlayan kurslar, Bölgesel Planlama Konseyinin yıllık toplantılarında aldığı kararlarla her yıl tekrarlanmak suretiyle 1973 yılına kadar sürdürülmüştür.

Kursun yabancı bir ülkede yapılması, öteki RCD ülkelerine yapılan bir geziyi kapsaması ve bu ülkeleri ve halkını tanıma olanakları sağlaması, katılanların kursu ilginç bulmaları için çoğu zaman yeterli olmaktadır. Öte yandan, kursun, RCD ülkelerinin yönetim sistemi ve uygulamaları hakkında genel bir fikir vermesi, kursa katılanlar arasında bir anlaşma ve yakınlaşma havası yaratmış olması ve kursiyerlerin kurstan kişisel gelişmeleri bakımından bazı yararlar sağlaması doğaldır. Ancak kursun değerlendirilmesi yapılırken bu hususların da önemi olmakla birlikte, herşeyden önce kursun RCD amaçları ile ilgisi üzerinde durulması gerekir. Gerçekte bu kurslarda zaman zaman yapılan sınırlı değişikliklerle uygulanan program Pakistan Yöneticilik Koleji tarafından Pakistanlı Yöneticiler için uygulanan programın aynıdır. Kurs programına üye ülkelerin devlet teşkilâtı, bütçe ve malî kontrol sistemleri, planlama teşkilâtları ile RCD'yi tanıtma amacını güden bazı konular eklenmiş olmakla birlikte, bu çabaların, kursu RCD çerçevesinde işbirliği yapılan alanlarla ilgilendirmek hususunda yeterli olduğunu ileri sürmek güçtür. Aslında RCD ülkelerinin ortak girişimleri, ortak ilgi alanları ve ortak sorunları ile ilgili eğitim ihtiyaçlarını saptamak için herhangi bir etüt de yapılmış değildir.

Bu Kurslar ile ilgili bir diğer önemli sorun, kursa katılacak elemanların üst kademe yöneticiler arasından seçilmesi ve çok iyi ingilizce bilmesi zorunluğundan doğmuştur. Kursa katılan Pakistanlı yöneticiler yönünden hiçbir güçlük arzetmeyen bu zorunluk, İran ve Türkiye yönünden daima ciddi bir problem teşkil etmiştir. Bir kez üst kademe yöneticilerin ku kadar uzun süreler için görevlerinin başından ayrılmaları çok güçtür. Öte vandan, programın esasını teşkil eden grup çalışmalarının gerektirdiği ölçüde ingilizce bilen, RCD faaliyetleriyle ilgili ve kursa katılmaya istekli yeter sayıda üst kademe yönetici bulmak olanakları çok sınırlıdır. Bu durum programa katılacak adayların seçiminde çok farklı kriterlerin uygulanması sonucunu doğurmuştur.

Kursa katılanların sayısının RCD faaliyetlerinde etkili olmaya yeterli olup olmadığı, üzerinde durulması gereken bir başka hususu teşkil eder. Yedi yılda yapılan yedi kursa katılanların sayısı, 44'ü Türkiye'den, 48'i İrandan ve 84'ü Pakistan'dan olmak üzere 176'dan ibarettir. Bu sayının, RCD ile ilgili faaliyetlerin gidişine üzerinde durulmaya değer bir etkisi olacağını düşünmek aşırı bir iyimserlik olur. Kaldı ki bu yönden sadece sayı da yeterli değildir. Acaba kurslara katılanlardan kaç tanesi RCD ile ilgili kuruluş ve görevlerde çalışanlar arasında seçilmiştir? Ya da bunlardan kaçı, halen, RCD ile ilgili alanlarda kazandığı bilgi ve tecrübeleri kullanma olanakları bulunan görevlerde çalışmaktadır? Türkiye yönünden bu sorulara verilecek cevap olumlu olmaktan çok uzaktır.

Nihayet, üç üye ülkenin üst kademe yöneticilerinin bu ülkelerden birinde yetiştirilmesinin söz konusu olamayacağı meydandadır. Her üç üye ülke üst kademe yöneticileri de dahil olmak üzere tüm yöneticilerini yetiştirmek için gerekli eğitim kurumlarına, öğretim üyelerine, uzmanlara, yani kendi ülkelerinde kendi dillerinde öğretim ve eğitim yapma olanaklarına sahip bulunmaktadırlar. Gerçekte RCD Çerçevesinde yapılması söz konusu olan eğitim, üye ülkelerin yöneticilerinin ortak ilgi alanları, ortak sorunlar ve ortak girişimlerle ilgili alanlarda eğitilmesidir.

Yukarıda yapılan açıklamalar gözönünde tutulduğu takdirde, böyle bir programın devamında karşılaşılan güçlükler kolaylıkla anlaşılabilir. İşte bu nedenlerle, Türkiye, Bölgesel Planlama Konseyinin Onyedinci Toplantısında, RCD ortak yöneticilik kurslarının, başlangıçta kararlaştırıldığı gibi rotasyon esasına göre düzenlenen, uzun gezileri öngörmeyen kısa süreli kurs veya seminerlere dönüştürülmesini teklif etmiştir. Bölgesel planlama konseyi, üye ülkelerin bu hususdaki görüşlerini Genel Sekreterliğe bildirmelerini istemiş bulunmaktadır. Bu konuda bir karar verilirken yukarıdaki açıklamaların önemle gözönünde bulundurulması zorunluğu vardır.

İran'da Gachsar'da 1970 yılından beri düzenlenen «Yönetimi Geliştirme Kursları» ortak kurs sayılmakta ise de, Pakistan Yöneticilik Koleji kurslarından farklıdır. Zira, aslında İranlı personel için düzenlenen bu kursta öteki RCD üyesi ülkeler için ikişer yer ayrılmaktadır. Sadece RCD mensupları için düzenlenen Pakistan Yöneticilik Koleji kurslarında karşılaşılan güçlükler bu kurs için aynı ölçüde söz konusu değildir.

İran Devlet Yöneticilik Eğitimi Merkezi tarafından 1970 yılında başlatılan ancak Türkiye ve Pakistan'dan yeterli ölçüde katılma olmadığı için kaldırılan «Ortak Yöneticilik Eğitimi» kursu da esas itibariyle Gachsar kursuna benzetmektedir. Ve gerçekci tedbirler alındığı takdirde bu iki programın sürdürülmesi mümkün olabilir.

Seminerlere gelince, Türkiye'de «Millî Kalkınmada Mahalli İdarelerin Rolü», İranda «Kamu Yönetimi ve İşletmeciliğin Pratik Problemleri» ve «Kalkınma Programlarının Uygulanmasında Yöneticilerin Rolü» konulu seminerler ilgili yöneticilere ve uzmanlara ortak sorunlarını biraraya gelerek tartışma olanakları sağlaması yönünden ilgi ile karşılanmış ve yararlı olmuştur. Kamu yönetimi ve işletmecilik alanlariyle ilgili konularda yapılacak bu çeşit seminerlere Teknik Yardım Programlarında daha geniş ölçüde yer verilmesi yararlı olur.

Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü tarafından 1973 Mayısında yapılması planlanan «RCD Kamu Yönetimi Semineri» öteki üye ülkelerin katılmasında karşılaşılan bazı güçlükler nedeniyle önce 1974 Mayısına bırakılmış, Pakistan'ın bu tarih içinde aday göstermemiş olması sebebiyle yeniden geri bırakılmasına zorunluluk hasıl olmuştur. Son olarak, 1975 Mayıs içinde yapılması kararlaştırılan Kamu yönetimi ile ilgili ortak sorunları ele alan ve öteki üye ülkelerin işbirliği ile yürütülmesi öngörülen bu üç hafta süreli program, bundan sonra yapılacak kısa süreli seminerler içinde bir deneme niteliğinde olacaktır.

Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü tarafından 1953 yılından beri düzenlenmekte olan bir akademik yıl süreli lisans üstü Kamu Yönetimi Uzmanlık Programı, bölge ülkelerinden gelecek öğrencileri kabule her zaman açık tutulmuş, ilk yıllarda belirli sayıda İranlı Yönetici bu programa katılmıştır. Öğretimin Türkçe oluşu, programa yabancıların katılmasını sınırlayan önemli bir etken teşkil etmektedir. Bununla birlikte özellikle İran, geçmişte olduğu gibi, Türkçe bilen yöneticilerini göndermek suretiyle bu programa katılabilir.

Araştırma alanında, İran Hükümetinin bir «RCD Araştırma Merkezi» kurulması konusundaki teklifi üzerinde bir karara varılmadan önce kamu yönetimi ve işletmecilikle ilgili pratik sorunları incelemek üzere Tahran'da Devlet Yönetim ve İstihdam Teşkilâtı tarafından düzenlenen seminer dışında, sözü edilmeye değer bir faaliyete rastlanmamaktadır. RCD araştırma faaliyetlerinde bundan sonra izlenecek politikanın tayininden önce, araştırma ihtiyacı duyulan konu ve alanların bir etüt yapılarak ortaya konulması ve araştırma çalışmalarının bu etüt sonuçlarına göre planlanması gerekir.

Bölgesel Planlama Konseyi tarafından saptanan kamu yönetimi ve işletmecilik politikasının uygulanmasında sorumlu olmak üzere kurulması kabul edilen «Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Grubu», kuruluşundan bu yana iki toplantı yapıp bazı önerilerde bulunmuş olmakla birlikte, henüz kuruluş biçimi ve toplantı zamanları belirlenmemiştir. Kamu yönetimi ve işletmecilik faaliyetlerinin teknik işbirliği komitesi tarafından yürütülmesi, bu grubun geçici nitelikte bir kuruluş sayılmasına neden olmakta ve kişilik kazanmasını önlemektir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, RCD'nin kamu yönetimi ve işletmecilik faaliyetleri bütünüyle ciddi bir incelemeye tabi tutularak, üye ülkelerin gerçek ihtiyaçlarına uygun ve karşılıklı yardımlaşmayı etkin bir biçimde sağlayan politikalar saptanması ve programlar geliştirilmesi zorunluğu vardır.

ÖNERİLER

RCD ülkelerinin, kamu yönetimi ve işletmecilik alanındaki işbirliğini geliştirmek için alınacak tedbirler genel nitelikteki tedbirler ve şimdiki duruma göre alınması gereken kısa vadeli tedbirler olmak üzere iki grupta toplanabilir.

A. Genel Nitelikteki Tedbirler

1. RCD'nin kamu yönetimi ve işletmecilik politikasının saptanmasında, RCD nin amaçları esas olmalıdır. Bu alanla ilgili faaliyetlerin kararlaştırılmasında bu amaçların gerçekleştirilmesine yardımcı olmak temel düşünceyi teşkil etmelidir.

2. RCD'nin kamu yönetimi ve işletmecilikle ilgili faaliyetleri, esas itibariyle eğitim, araştırma ve bilgi ve tecrübe alış verişi alanlarını kapsamalıdır. Bu alanların herbirinde, ortak ilgi alanlarının, ortak sorunların ve ortak girişimlerin ele alınması esas olmalıdır.

3. RCD'nin kamu yönetimi ve işletmecilik faaliyetleri merkezi bir planlama, kontrol ve koordinasyon mekanizmasına kavuşturulmalı; bu alanda ilgili önerilerin, planların ve programların incelenerek karar ve uygulama için yetkili RCD organlarına sunulması sağlanmalıdır.

4. RCD'nin amaçları, ortak ilgi alanları ortak sorunları ve ortak girişimleri göz önünde tutularak, RCD ülkelerinin kamu yönetimi ve işletmecilik alanındaki eğitim, araştırma ve bilgi alış verişi gereksinmeleri ile olanaklarını ortaya koyacak bir etüt yapılmalıdır.

a. Bu etüt'te aşağıdaki hususlar önemle göz önünde tutulmalıdır.

(1) Üye ülkelerde var olan olanaklardan karşılıklı olarak yararlanılması;

(2) Ortak ilgi alanları, ortak sorunlar ve ortak girişimlerle ilgili konularda, üye ülkelerin işbirliği ve düzenlenecek ve yürütülecek kısa süreli kurs, seminer, sempozyum vb. kısa süreli eğitim programları düzenlenmesi;

(3) Kısa süreli etüt gezilerine araştırma projelerine bilgi ve uzman alış verişine olanak sağlayan programlar geliştirilmesi;

b. Etütde, eğitim ihtiyaçlarının tespitinin yanısıra, ortak ilgi alanları ve ortak sorunlar girişimler üzerinde karşılaştırmalı araştırmalar yapılması için konu seçimi ve bu araştırmaların nasıl yapılabilecekleri hususunda teklifler geliştirilmelidir.

c. Etüt sonucunda RCD amaclarına uygun bir eğitim politikası ortaya konulmak; aynı zamanda bu politikanın uygulamaya konulması için gerekli program teklifleri geliştirilmelidir.

d. Etüt, bu amaçla görevlendirilecek bir tek uzman tarafından yapılmalıdır. Türkiye, İran ve Pakistan'ın kamu yönetimi eğitimden sorumlu bulunan başlıca kurumlarını teşkil eden Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Devlet Yöneticilik Eğitim Merkezi ve Pakistan Yöneticilik Koleji bu araştırmaya gerekli destek ve yardımı sağlamalıdır.

e. Bu etüdün en kısa zamanda ele alınması ve gerçekleştirilmesi için gereken tedbirler alınmalıdır.

B. Şimdiki Duruma Göre Alınması Gereken Kısa Vadeli Tedbirler
Eğtim

1. RCD'nin kamu yönetimi ve işletmecilik eğitiminde çabalar esas itibariyle iki alanda toplanmalıdır;

a. Üye ülkelerde varolan olanaklardan iyi düzenlenmiş ve koordine edilmiş programlardan en yüksek ölçüde yararlanılması,

b. RCD'nin amaçlarının genişletilmesi ve güçlendirilmesine yardımcı olmak üzere kısa süreli ortak kurslar, seminerler sempozyumlar vb. düzenlenmesi,

2. Üye ülkelerde varolan olanaklardan yararlanmada aşağıda açıklanan biçimde hareket edilmesinin uygun ve gerçekçi olacağı düşünülmektedir.

a. Pakistan Yöneticilik Koleji tarafından 1967-1973 yılları arasında düzenlenen Kamu Yönetimi ve İşletmecilik kursunun tekrarından vazgeçilmelidir. Bunun yerine aynı kolejde her yıl Pakistanlı Yöneticiler için düzenlenmekte olan yüksek yöneticilik kurslarında Türkiye ve İran için, ihtiyaca göre ikişer eğitim olanağı sağlanmalıdır.

b. İran'da Gachsar'da (ve programlara yeniden başlandığı takdirde Devlet Yöneticilik Eğitimi Merkezi tarafından düzenlenecek kurslarda) Türk ve Pakistanlı yöneticiler için ikişer eğitim olanağı sağlanmalıdır.

c. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi tarafından düzenlenmekte olan bir akademik yıl süreli lisans üstü Kamu Yönetimi Uzmanlık Programlarına İranlı ve Pakistanlı yöneticiler için ikişer yada çok eğitim olanağı sağlanmaya devam edilmelidir.

d. Üç üye ülkenin kamu yönetimi ve işletmecilik eğitimi ile ilgili başlıca kurumlarını teşkil eden Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Devlet Yöneticilik Eğitimi Merkezi ve Pakistan Yöneticilik Koleji arasında sıkı ve sürekli bir iş birliği kurulmalıdır.

e. Üye ülkelerin kamu yönetimi ve işletmecilik öğretimi yapan üniversitelerinin ve yüksek okullarının programlarında üye ülkelerin devlet sistemlerine ve uygulamalarına yer verilmesine çalışılmalı; üye ülkeler bu konuların okutulmasına öğretim üyesi ya da uzman sağlamak suretiyle yardımcı olmalıdır.

f. Üç üye ülke, ülkelerinde kamu yönetimi ve işletmecilik alanında yapılan uluslararası kurs, seminer, sempozyum, toplantı ve konferanslar hakkında biribirine bilgi vermeli ve istek halinde bu faaliyetlere katılmalarını kolaylaştırmalıdır.

3. a. RCD nin amaçlarının gerçekleştirilmesine yardımcı olmak üzere düzenlenecek kısa süreli kurs, seminer, sempozyum vb. ortak ilgi alanları, ortak sorunlar ve ortak girişimlerle ilgili olmasıdır.

b. Bu programlar ihtiyaca ve konunun özelliğine göre en uygun görülen ülke ya da ülkelerde, üye ülkelerin işbirliği ile düzenlenmeli ve yürütülmelidir. Her yıl her ülkede mutlaka bir kurs, seminer vb. düzenlenmesi biçiminde katı kurallar konulmasından kaçınılmalıdır. TODAİE tarafından 1975 yılında Ankara'da düzenlenecek olan «RCD Kamu Yönetimi Semineri» bu tip seminerler için bir model olarak geliştirilmelidir

c. Ortak girişimlerle ilgili belirli projelere ilişkin özel kurslara özellikle önem verilmelidir.

d. Kurs, seminer, sempozyum vb. programlara katılacak elemanların RCD ile ilgili alanlarda çalışan ya da bu alanlarda görev alması düşünülen yöneticiler arasından seçilmesine ve yabancı dil bilgilerinin yeterli olmasına özen gösterilmelidir.

e. Üye Ülkeler, her yıl düzenlemeyi düşündükleri ya da düzenlenmesini istedikleri programlar hakkında Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Gurubuna önerilerde bulunmalıdır.

Araştırma

Üye ülkelerde kamu yönetimi ve işletmecilik alanlarında karşılaştırmalı araştırmaların teşvik edilmesi ve ortak ilgi alanları, ortak sorunlar ve ortak girişimlerle ilgili araştırmaların kamu yönetimi ve işletmelerin gelir bizaif düzenlenmesi istenmeye değer görülmektedir. Ancak bu alanda harekete geçilmeden önce, araştırma ihtiyacı duyulan konu ve alanlar bir etüd yapılarak ortaya konulmalı; araştırma çalışmaları bu araştırmanın sonuçlarına göre planlanmalıdır.

Bilgi ve Tecrübe Alışverişi

a. Üç üye Ülkede, Devlet Sektöründe ve Özel Sektörde, Kamu Yönetimi ve İşletmecilik sistemleri ve uygulamaları hakkında sürekli ve sistemli olarak bilgi ve tecrübe alışverişine olanak sağlayan bir sistem geliştirilmelidir.

b. Kamu yönetimi ve işletmecilik alanında bilgi toplayacak ve yayacak ve bu süretle üye ülkeler arasında bilgi alışverişini sağlayacak bir mekanizma geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Şimdilik bu görev, RCD Genel Sekteterliğinin de yardım ve işbirliği ile üç ülkenin kamu yönetimi eğitimi ile ilgili kuruluşlarını teşkil eden Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Devlet Yöneticilik Eğitim Merkezi ve Pakistan Yöneticilik Koleji tarafından yerine getirilmelidir.

c. RCD ülkelerinde yönetim uygulamalarını tanıtmaya ve anlatmaya yardımcı olmak üzere, üye ülkelerin üst kademe yöneticilerine, yönetimin ilgi alanlarına giren çeşitli yönlerini incelemek üzere araştırma olanakları sağlanmalıdır. Bu amaçla kısa süreli gezilerden de yararlanılmalıdır.

d. RCD Ülkelerinde mevcut kamu yönetimi ve işletmecilik uzmanlarının hizmetlerinden karşılıklı olarak yararlanma olanakları sağlanmalıdır.

RCD Kamu Yönetimi ve İşletmecilik Faaliyetlerinin Örgütlendirilmesi.

1. Bölgesel Planlama Konseyinin Ağustos 1971 tarihinde yaptığı ondördüncü toplantıda kurulmasına karar vermiş bulunduğu Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Grubu aşağıda gösterilen görevlerin yerine getirilmesinden sorumlu olmalıdır.

a. Bölgesel Planlama Konseyi tarafından kararlaştırılan kamu yönetimi ve işletmecilik politikasının uygulanması;

b. Kamu yönetimi ve işletmecilikle ilgili önerilerin, programların ve planların incelenerek karar ya da uygulama için yetkili RCD mercilerine sunulması;

c. Kamu yönetimi ve işletmeciliğe ilişkin faaliyetlerin koordinasyonu;

d. RCD Teknik İşbirliği Programının kamu yönetimi ve işletmecilikle ilgili bölümünün hazırlanması ve uygulama sonuçlarının değerlendirilerek programının geliştirilmesi için önerileri de içeren bir raporla Teknik İşbirliği ve Kamu Yönetimi Komitesine sunulması;

e. RCD nin kamu yönetimi ve işletmecilik alanları ile ilgili amaçlarının gerçekleştirilmesi için önerilerde bulunulması .

2. Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Grubunun fiili kuruluşu bir an önce tamamlanmalıdır. Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Grubu Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Pakistan Yöneticilik koleji ve Devlet Yöneticilik Eğitimi Merkez tarafından gösterilecek üçer temsilciden kurulu olmalıdır. Temsilciler kamu yönetimi ve işletmecilikle ilgili uzmanlar ve yöneticiler arasından seçilmelidir. Grubun Sekreterlik hizmetleri yukarıda sözü edilen üç kuruluş tarafından rotasyon suretiyle yerine getirilmelidir. kgöıçpö

3. Kamu Yönetimi ve İşletmeciliği Geliştirme Grubu, en az yılda bir kez Teknik İşbirliği ve Kamu Yönetimi Komitesinden önce toplanmalıdır.

4. Kamu Yönetimi ve İşletmecilik faaliyetlerinin gelişmesinin ve genişlemesinin bir sonucu olarak gerekli görüldüğü takdirde, doğrudan doğruya Bölgesel Planlama Konseyine bağlı bir «Kamu Yönetimi ve İşletmecilik Komitesi» kurulması ve kamu yönetimi ve işletmecilikle ilgili görevleri yerine getirmek üzere RCD Genel Sekreterliği bünyesinde bir Genel Kamu Yönetimi ve İşletmecilik birimi meydana getirilmesi yoluna gidilebilir.

Türkiye, İran ve Pakistan Devlet Başkanları 1968 yılında Karachi'de yaptıkları zirve toplantısında, RCD'yi, «ekonomik ve kültürel işbirliği ile ilgili amaçların gerçekleşmesi için sürekli bir arayış» olarak nitelemişlerdir. Bu arayış RCD ülkeleri arasındaki işbirliğini en yüksek dereceye çıkarıncaya kadar sürdürülmelidir.